

MOLDOVA

HUNGARY

UKRAINE

THE CZECH REPUBLIC

SLOVAKIA

UKRAINE

ПЕРЕДАННЯ НОУ-ХАУ МАЛИМ ТА СЕРЕДНІМ ПІДПРИЄМСТВАМ ГРУЗІЇ, МОЛДОВИ ТА УКРАЇНИ

GEORGIA

POLAND

GEORGIA

Молдовсько-угорська група

MOLDOVA

Заключна конференція

HUNGARY

Київ, Україна, 27 листопада 2014 р.

THE CZECH REPUBLIC

SLOVAKIA

UKRAINE

TRANSFER OF KNOW-HOW TO SMALL AND
MID-SIZE BUSINESSES IN GEORGIA, MOLDOVA
AND UKRAINE - Moldova-Hungary Kiyiv, 27
November 2014

Результати дослідження, висновки на майбутнє на основі угорських та молдавських прикладів та вибрані питання для подальшого розгляду у Молдові

Рената Анна Якса та Магдольна Сасс,
ICEG EC, Будапешт, Угорщина

Висновки на майбутнє за результатами виконання проекту

- Незамінною перевагою є багатoproфільна команда з сильною місцевою підтримкою:
 - Петру Веверіта, CASE-Молдова
 - Магдольна Сасс, Рената Анна Якса, Олівер Ковач, Європейський центр ICEG, Угорщина
 - Габор Хунія, WIIW, Відень, Австрія
- Місцеві основні зацікавлені учасники значною мірою відрізняються за можливостями участі та залучення на контрактній основі:
- Велика кількість інтерв'ю з місцевими експертами, міністерствами, НУО, науково-дослідними інститутами (відкриті для співпраці); представниками компаній (ТПП, проф. асоціацій) (менш відкриті, але можна співпрацювати);
- Відносно низький рівень реагування на анкетне опитування (організовувалося з Будапешту, контакти з потенційними респондентами відбувалися місцевою мовою з використанням ел. пошти та телефоном);
- Відносно високий рівень участі у місцевих практичних семінарах;
- Необхідно було долати мовний бар'єр

Результати

- В рамках проекту підготовлено “Зелену книгу” та “Білу книгу”
- Найважливіша “нова” складова: визначення вибраних сфер, у яких належні практики з Угорщини можуть бути корисними для Молдови (також, імовірно, для Грузії та України)
- Також можливостей використання належних практик з Молдови в Угорщині та інших країнах Вишеградської групи
- Вибрані шість сфер/практичних прикладів:
- 5 прикладів належних практик з Угорщини для можливого застосування у Молдові (також Грузії та Україні?)
- 1 – з Молдови для можливого застосування в Угорщині (імовірно також у інших країнах Вишеградської групи)

Питання та вибрані приклади

Певні сфери втручання - визначені напрямки:

Методи загальної підтримки широкого кола МСП незалежно від їхньої галузевої приналежності:

- Системи спрощеного оподаткування
- Ел. оподаткування, інші ел. послуги, урядові портали “єдиного вікна”
- Підготовка та освіта приватних підприємців Молдови у сферах, у яких вже накопичений істотний досвід, що потребує подальшого вдосконалення. При цьому молдавський довід може бути корисним також для інших країн.

Конкретно по сільському господарству:

- Допомога асоціацій виробників малим виробникам щодо виходу на ринок
- Заходи виноробних асоціацій з просування місцевих вин та “винного туризму”

Методологічні аспекти:

- Більш детальна система збирання статистичних даних по молдавських МСП

Системи спрощеного оподаткування

- Високий рівень адміністративного навантаження на МСП через надто складні нормативи та процедури оподаткування – багато МСП обирають існування в умовах “сірої” чи “тіньової” економіки
- Спрощені методи податкового обліку та заснування бази оподаткування МСП, що відповідають певним критеріям. В Угорщині діють чотири схеми

Пропозиція: 6-тимісячна програма “твіннінг” на 2015-2016 рр. із залученням партнерів з молдавської та угорської сторони та обміном досвідом щодо кращих практик вироблення політики на висновків на майбутнє під час завершального практичного семінару.

Учасники:

Від Молдови: представники МСП, бізнес-асоціацій, експерти з ІТ, представники уряду та відповідальні за вироблення політики

Від Угорщини: представники МСП, бізнес-асоціацій, Асоціації за зменшення адміністративного навантаження (SZABASZ), експерти з ІТ, представники Угорського національного органу оподаткування та митного контролю, також представники NISZ (Національно інформаційно-комунікаційної служби, яка відповідає за урядовий портал “єдиного вікна”).

Ел. оподаткування та послуги

“ЄДИНОГО ВІКНА”

- Паперова податкова звітність створює високе адміністративне навантаження як на компанії, також і на податкові органи.
- Необхідно запровадити ел. оподаткування/подання звітності в електронному вигляді з використанням урядового “єдиного вікна” та забезпечити мотивацію компаній до його використання
 - В Угорщині подання звітності в електронному вигляді є обов'язковим для підприємств незалежно від їхнього розміру з 1 січня 2007 р.
 - Звітність по всіх податках (окрім малих місцевих муніципальних) має подаватися в електронному вигляді
 - Урядовий онлайн-портал пропонує “єдине вікно” для різноманітних послуг, в т. ч., інформування про податки, подання податкової звітності, послуги соціального забезпечення (охорона здоров'я та пенсійне забезпечення), земельного кадастру, отримання дозволів на будівництво тощо.

Пропозиція: див. програма “твіннінг” у попередньому слайді.

Освіта приватних підприємців

- Застарілі навички, успадковані від доперехідного періоду. Ведуть до зниження рівня придатності до працевлаштування, низької схильності та/чи відсутності навичок до приватного підприємництва
- Видається практично доцільним запровадити курси підготовки приватних підприємців для студентів за трьома напрямками: 1. Навички та підготовка з пошуку роботи; 2. Підготовка приватних підприємців для студентів ПТНЗ та дорослих безробітних; надання грантів для початку діяльності, 3. Підготовка персоналу ПТНЗ по двох зазначених вище напрямках для забезпечення сталості програми.
- Пропозиція: оскільки Молдова має певний належний практичний досвід у цій сфері, можна було б організувати спільний проект з підготовки з прицілом на розвиток підприємництва та взаємодії з ЄС. Потенційні джерела фінансування: Програма Erasmus+, кінцевий термін подання - 30 квітня 2015 р. („Стратегічні партнерства”)

Сільське господарство та асоціації

сільгоспвиробників

- Дрібні фермери, які вирощують плодоовочеву продукцію різної якості та в різних кількостях мають проблеми з продажем власної продукції великим учасникам ринку (мережам супермаркетів тощо)
- Необхідно об'єднати фермерів у асоціації сільгоспвиробників, які пропонуватимуть:
 1. Гармонізацію роботи дрібних сільгоспвиробників (не у формі “колгоспу”)
 2. Запровадження методик забезпечення якості (приміром, мінімальний та максимальний розмір плодів тощо)
 3. Спільні можливості зберігання сприятимуть збереженню продукції (особливо холодильники у літній період)
 4. Спільні методики пакування, маркування та просування на ринку
- Пропозиція: навчальна поїздка та обмін знаннями та досвідом з питань діяльності організацій сільгоспвиробників; також

розробка ініціатив щодо допомоги бізнес асоціаціям

- Потенційне джерело фінансування: структурні фонди Угорщини

Виноробна промисловість, кластеризація та винний туризм

Підвищення репутації та іміджу малих виноробних регіонів, збільшення ринкової влади малих виробників, використання виноробної галузі для розвитку винного туризму (харчування, проживання, організація дегустаційних програм тощо)

Кластеризація (виноробів та представників туристичної галузі):

- 1) Визнання (формування іміджу та міжнародної конкурентоспроможності є нагально важливим, і це забезпечить винний туризм (доповнення туристичних послуг послугами виноробного сектору (напр., організація винних турів тощо)
- 2) Кластеризація - стратегічне та спільне мислення без спотворення ринкових сил
- 3) Підхід “знизу догори”, але: уряд має забезпечити належне підґрунтя для цього через операційні програми зі створення спільної маркетингової стратегії, розробку винних турів, спільну кваліфікаційну систему та плекання співробітництва.

Пропозиція: долучитися до навчальної поїздки (див. попередній

слайд)

Методологія: вимірювання параметрів МСП

Проблеми з отриманням даних та відсутність інформації про загальну кількість МСП у Молдові, а також обмеженість людських і фінансових ресурсів пояснюють, чому орган статистики у Молдові розраховує лише обмежений набір індикаторів

У довгостроковій перспективі знадобиться забезпечити відповідність зі стандартами та вимогами до збирання статистичних даних Євростату, а також з положеннями Закону ЄС “Про малі підприємства”, в т.ч., щодо оцінки ефективності діяльності МСП

У короткостроковій перспективі необхідно проводити систематичні репрезентативні дослідження МСП у Молдові, яким має передувати пілотне дослідження. Паралельно з систематичними дослідженнями необхідно провести комплекс поглиблених досліджень репрезентативної групи МСП

Конкретні напрямки:

- Проведення досліджень з акцентом на сфери, визначені такими, що є особливо важливими з політичної точки зору:
- МСП з високими темпами росту,
- Інтернаціоналізовані МСП (що експортують та/чи інвестують за кордоном), в т.ч., створені у глобальному масштабі;
- Кластеризація та співпраця між МСП.

Пропозиція: шукати можливості фінансування на рівні ЄС чи міжнародному рівні, оскільки це є основою будь-якого надійного вироблення політики! За відсутності належних вимірювань та оцінки навіть міжнародні донори, які зараз надають кошти молдавським МСП, не можуть бути певні, куди саме йдуть їхні гроші та з якими наслідками.

Технічна підтримка: заходи, здійснені до цього моменту

- Експертна доповідь містить різні пропозиції щодо подальших кроків, в т.ч., заходів “твіннінгу”, навчальних поїздок тощо. Більшість з цих заходів потребують більше часу (коштів) на їхню організацію, ніж це дозволяє поточний проект. Втім, певна технічна допомога вже була надана.
- 16 жовтня 2014 р. відбувся консультативний тренінг, який був організований у Міністерстві економіки в Кишиневі. Серед тем тренінгу були: кращі практики розвитку МСП, презентація щодо стану зовнішньої торгівлі між Молдовою та країнами Вишеградської групи та майбутніх можливостей економічної співпраці, та потенційні переваги від зменшення адміністративного тягаря.
- Запропоновані проектом рішення безпосередньо використовуються на підтримку розробки

Майбутні кроки: пост-контроль

- Лютий 2015 р. – ICEG ЕС у співпраці з Угорським агентством розвитку інвестицій, Посольством Молдови в Угорщині (?) організує симпозіум з метою представлення торгівельних та інвестиційних можливостей Молдови для угорських компаній
- Чекаємо на подальші можливості та пропозиції у сфері економічних стосунків та спільних тренінгів для приватних підприємців.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!